

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 332.146.2:330.341.1:352
JEL Classification: H70, R11, Q01

DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2026.1.18>

Богач Ю.А.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6739-5583>,
Смоляров А.С.,
здобувач* третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за
спеціальністю «Публічне управління та адміністрування»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-1763-747X>,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

МОДЕРНІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Bohach Yu.A.,
cand.sc.(econ.), associate professor,
associate professor at the department of management,
public administration, and human resources,
Smoliarov A.S.,
candidate for the third (educational and scientific) level of higher
education in the specialty "Public Management and Administration",
West Ukrainian National University, Ternopil

MODERNIZATION OF LOCAL GOVERNMENT IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: THE ROLE OF LOCAL GOVERNMENT BODIES

Постановка проблеми. Сучасний етап територіального розвитку характеризується посиленням викликів, зумовлених деградацією природних ресурсів і забрудненням довкілля, структурними дисбалансами місцевих економік, зростанням соціальної нерівності та обмеженістю фінансових ресурсів. У таких умовах модернізація місцевого господарювання набуває стратегічного значення як ключовий інструмент забезпечення сталого розвитку територіальних громад, підвищення їхньої економічної спроможності, посилення екологічної безпеки та забезпечення соціальної згуртованості. Особливої актуальності це питання набуває в умовах трансформаційних процесів в Україні, пов'язаних із децентралізацією публічної влади, формуванням спроможних територіальних громад та розширенням повноважень органів місцевого самоврядування. Саме на місцевому рівні відбувається практична реалізація принципів сталого розвитку через управління комунальним господарством, просторовим плануванням, розвитком місцевої інфраструктури, енергетикою, відходами, водопостачанням та охороною довкілля. У цьому контексті органи місцевого самоврядування виступають ключовими суб'єктами формування та впровадження політики,

* Наук. керівник: Кривокульська Н.М. – д-р. екон. наук, професор

спрямованої на модернізацію місцевого господарювання з урахуванням економічних, екологічних і соціальних пріоритетів.

Модернізація місцевого господарювання в контексті сталого розвитку передбачає як технічне оновлення інфраструктури, так і інституційну, управлінську та інноваційну трансформацію системи місцевого управління. Така модернізація охоплює застосування ресурсощадних та низьковуглецевих технологій, розвиток циркулярних моделей господарювання, використання інструментів стратегічного планування, активізацію участі громадськості та партнерської взаємодії з бізнесом і громадськими організаціями. Ефективність усіх цих процесів значною мірою залежить від спроможності органів місцевого самоврядування ініціювати, координувати та інтегрувати відповідні зміни у місцеву політику розвитку територіальних громад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роль органів місцевого самоврядування (ОМС) у місцевому господарюванні в контексті сталого розвитку є багатоаспектною. Питання обсягу та змісту господарської компетенції ОМС досліджують О. Гарагонич [1], Г. Несторов [2], К. Полякова [3] та інші автори. Змістове і функціональне навантаження органів місцевого самоврядування як важливих суб'єктів забезпечення реалізації цілей сталого розвитку в громадах, забезпечення стійкості громад розкривають І. Кравченко [4], Н. Кривокульська [5], С. Швидюк [6], В. Потапенко, В. Баранник, Н. Бахур [7] та інші теоретики й практики. Водночас, попри наявність значного наукового доробку, недостатньо систематизованими залишаються питання комплексного осмислення ролі ОМС саме як суб'єктів модернізації місцевого господарювання, здатних інтегрувати економічні, соціальні та екологічні цілі сталого розвитку в умовах зростання внутрішніх і зовнішніх викликів, зокрема воєнних, інституційних, ресурсних обмежень.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування ролі органів місцевого самоврядування у процесі модернізації місцевого господарювання в контексті сталого розвитку та визначення ключових напрямів і механізмів їхнього впливу на розвиток територіальних громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Місцеве господарювання є процесом організації та забезпечення функціонування господарської діяльності на рівні територіальної громади, що охоплює комунальне господарство, місцеву інфраструктуру, використання природно-ресурсного потенціалу та фінансових ресурсів і спрямоване на забезпечення сталого розвитку території та задоволення потреб її жителів.

У контексті сталого розвитку місцеве господарювання набуває якісно нового змісту, оскільки його функціонування має забезпечувати баланс між економічною ефективністю, соціальною справедливістю та екологічною безпекою. У зв'язку з цим, модернізація місцевого господарювання постає як складний багатовекторний процес, що повинен враховувати зміни та трансформації економічних, соціальних, екологічних та інституційних відносин на місцевому рівні.

З теоретичної точки зору модернізація місцевого господарювання розглядається як процес цілеспрямованого оновлення його структури, функцій і механізмів функціонування відповідно до довгострокових цілей сталого розвитку. З метою узгодження з концепціями децентралізації, субсидіарності та багаторівневого управління, які підкреслюють пріоритетність місцевого рівня у вирішенні питань розвитку територій, така модернізація має охоплювати інституційні перетворення, впровадження інноваційних управлінських рішень, розвиток партнерських форм взаємодії та посилення ролі місцевої громадськості у процесах прийняття управлінських рішень.

Водночас у науковому дискурсі доцільно розмежовувати поняття «модернізація місцевого господарювання» та «місцевий економічний розвиток». Якщо модернізація місцевого господарювання спрямована на оновлення інституційних, управлінських та інфраструктурних основ функціонування територіальних громад відповідно до принципів сталого розвитку, то місцевий економічний розвиток зосереджується на стимулюванні підприємницької активності, зростанні зайнятості та підвищенні конкурентоспроможності території. У цьому сенсі модернізація місцевого господарювання створює базові умови для досягнення цілей місцевого економічного розвитку, забезпечуючи їхню довгострокову стійкість.

Теоретичні засади модернізації місцевого господарювання тісно пов'язані з концепцією сталого розвитку, яка передбачає інтеграцію економічних, соціальних та екологічних цілей у єдину систему територіального управління. За таких умов місцеве господарювання виступає простором для екологізації виробництва і споживання, розвитку циркулярних моделей управління ресурсами та впровадження інновацій. Відповідно, модернізаційні процеси мають бути спрямовані на формування екологічно відповідальної поведінки всіх учасників управління місцевим розвитком, зменшення антропогенного навантаження на довкілля території, забезпечення соціальної справедливості та підвищення соціально-екологічної стійкості громад.

Важливе значення для теоретичного обґрунтування модернізації місцевого господарювання має інституційний підхід, який акцентує увагу на ролі органів місцевого самоврядування як ключових суб'єктів управління територіальним розвитком. Саме вони формують нормативно-регуляторні, організаційні та економічні умови функціонування місцевого господарства, визначають стратегічні пріоритети розвитку територій і забезпечують координацію інтересів зацікавлених сторін. Такий підхід

узгоджується з положеннями Концепції модернізації господарського законодавства України [8], відповідно до якої розвиток господарських систем має ґрунтуватися на поєднанні публічних і приватних інтересів, посиленні ролі публічного управління та адаптації правового регулювання до потреб сталого розвитку.

Окремі позиції статті 16 «Організаційно-правова, матеріальна і фінансова основи місцевого самоврядування» Закону України «Про місцеве самоврядування» [9] конкретизують інституційні передумови модернізації місцевого господарювання і констатують, що «органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону. Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад» [9].

«При цьому органами місцевого самоврядування реалізується комплекс прав та обов'язків за відповідними напрямками діяльності, іменованій як у законодавстві, так і науковій літературі компетенцією, а щодо сфери господарювання – господарською компетенцією. Беручи участь у господарських відносинах, органи місцевого самоврядування представляють інтереси територіальних громад, спрямовуючи свої зусилля на вирішення питань місцевого значення» [2].

У цьому контексті інституційна спроможність органів місцевого самоврядування набуває системоутворюючого значення, оскільки саме вона визначає здатність територіальних громад ефективно використовувати надані законом повноваження та ресурси для оновлення місцевих господарських систем. Відповідно, посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування слід розглядати як одну з ключових передумов реалізації концепції модернізації господарського законодавства України на місцевому рівні та забезпечення відповідності модернізаційних процесів цілям сталого розвитку.

Таким чином, теоретичні засади модернізації місцевого господарювання поєднують системний та інституційний підходи до управління територіальним розвитком і дозволяють розглядати місцеве господарювання як динамічну систему, модернізація якої є необхідною умовою забезпечення довгострокової соціально-економічної та екологічної стійкості територіальних громад.

ОМС виступають ключовими суб'єктами модернізації місцевого господарювання, оскільки саме на локальному рівні формується та реалізується політика сталого розвитку територіальних громад. У межах наданих повноважень вони забезпечують стратегічне планування розвитку, управління комунальною інфраструктурою, координацію використання місцевих ресурсів і взаємодію із зацікавленими сторонами. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад закріплює чинне законодавство [9].

Інституційна спроможність органів місцевого самоврядування безпосередньо визначає результативність модернізації місцевого господарювання, оскільки саме вона забезпечує здатність громади переходити від декларативних стратегій до практичної реалізації цілей сталого розвитку. Саме належна організаційна структура, високопрофесійний кадровий корпус службовців, достатня і стабільна фінансова база та впорядковані управлінські процедури дозволяють органам місцевого самоврядування впроваджувати комплексні модернізаційні заходи, координувати інтереси стейкхолдерів і забезпечувати інтеграцію економічних, соціальних та екологічних пріоритетів у систему місцевого господарювання.

Усвідомлення визначальної ролі інституційної спроможності органів місцевого самоврядування в реалізації модернізаційних процесів дозволяє перейти до конкретизації практичних напрямів оновлення місцевого господарювання в контексті сталого розвитку. Саме через систему управлінських рішень, механізмів та інструментів, що реалізуються на місцевому рівні, забезпечується трансформування законодавчо закріплених повноважень органів місцевого самоврядування і наявних ресурсів у реальні соціально-економічні та екологічні результати.

З огляду на цілі сталого розвитку та сучасні виклики територіального розвитку, модернізація місцевого господарювання має здійснюватися за взаємопов'язаними напрямками, серед яких:

- модернізація комунальної та інженерної інфраструктури;
- активне використання відновлювальних джерел енергії і забезпечення енергоефективності;
- впровадження циркулярних моделей управління ресурсами, зокрема у сфері управління побутовими відходами і відходами виробництва;
- екологізація місцевої економіки і розвиток «зеленого» підприємництва;
- цифровізація управління місцевим господарством.

Виокремлення таких напрямів модернізації місцевого господарювання обумовлене необхідністю досягнення цілей сталого розвитку (ЦСР) на місцевому рівні. Кожен із запропонованих напрямів відповідає досягненню конкретної цілі сталого розвитку та спрямований на подолання існуючих проблем.

З метою систематизації напрямів модернізації місцевого господарювання та обґрунтування ролі ОМС у досягненні цілей сталого розвитку поєднуємо напрями модернізації, відповідні ЦСР, ключові проблеми територіальних громад та управлінські інструменти їх вирішення (табл. 1).

Таблиця 1

Напрями модернізації місцевого господарювання в контексті досягнення цілей сталого розвитку

№ з/п	Напрями модернізації	Доцільні управлінські інструменти
1	<p>Модернізація комунальної та інженерної інфраструктури спрямована на досягнення ЦСР 6 «Чиста вода та належні санітарні умови», ЦСР 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура», ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад».</p> <p>Обґрунтування: Актуальність цього напрямку зумовлена критичним рівнем зносу інженерних мереж і об'єктів житлово-комунального господарства. До прикладу, у багатьох громадах фізичний знос водопровідних і теплових мереж перевищує 50–60 %, що призводить до значних втрат ресурсів (втрати води в мережах становлять близько 30–40 %). Неefективна інфраструктура підвищує експлуатаційні витрати, погіршує якість надання публічних послуг і створює додаткові екологічні ризики.</p>	<p>Стратегічне та просторове планування; програмно-цільове управління; проєктне управління; державно-приватне партнерство (ДПП)</p>
2	<p>Активне використання відновлювальних джерел енергії і забезпечення енергоефективності відповідає досягненню ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія», ЦСР 12 «Відповідальне споживання і виробництво», ЦСР 13 «Боротьба зі зміною клімату».</p> <p>Обґрунтування: Сьогодні проблемою місцевого господарювання залишається висока енергоємність будівель і комунальних об'єктів, оскільки споживання теплової енергії в житловому секторі територіальних громад у середньому на 30–50 % перевищує показники країни ЄС. Значна частка бюджетних витрат спрямовується на оплату енергоносіїв, що обмежує інвестиційні можливості громад. Водночас потенціал відновлюваних джерел енергії (сонячна, біоенергетика, теплові насоси) використовується лише частково, що стримує скорочення викидів парникових газів на місцевому рівні.</p>	<p>Місцеві програми енергоефективності; економічні стимули; грантові механізми; ДПП</p>
3	<p>Впровадження циркулярних моделей управління ресурсами забезпечує досягнення ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад», ЦСР 12 «Відповідальне споживання і виробництво», ЦСР 15 «Захист екосистем суші».</p> <p>Обґрунтування: Система поводження з відходами в більшості громад залишається лінійною, що означає, що понад 90 % побутових відходів захоронюються, тоді як рівень сортування і перероблення відходів є вкрай низьким. Значна частина сміттєзвалищ перевантажена або не відповідає екологічним вимогам, що призводить до забруднення ґрунтових і водних ресурсів. Нереалізованим залишається потенціал біовідходів, які могли б бути джерелом компосту або біоенергії. Частка цих біовідходів у складі відходів становить 40–50 %.</p>	<p>Регіональні та місцеві програми управління відходами; кластерний підхід; проєктне управління; громадський моніторинг</p>
4	<p>Екологізація місцевої економіки і розвиток «зеленого» підприємництва уможливають досягнення ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання», ЦСР 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура», ЦСР 12 «Відповідальне споживання і виробництво».</p> <p>Обґрунтування: В переважній більшості, місцевим економікам притаманні: домінування ресурсо- та енергоємних видів діяльності, низький рівень впровадження екологічних інновацій, низька частка «зелених» бізнесів. Частка малого і середнього підприємництва, що застосовує екологічні технології, залишається незначною, а відсутність стимулів і доступу до фінансування стримує розвиток екологічно орієнтованих виробництв. Це обмежує можливості створення доданої вартості та «зелених» робочих місць на місцевому рівні.</p>	<p>Податкові та фінансові стимули; підтримка малого й середнього бізнесу; грантові і партнерські програми</p>
5	<p>Цифровізація управління місцевим господарством уможливило досягнення ЦСР 16 «Мир, справедливість та сильні інститути», ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад».</p> <p>Обґрунтування: Проблеми управління місцевим господарством проявляються у фрагментарності інформації, недостатній прозорості прийнятих рішень та обмеженому використанні аналітичних інструментів для обґрунтування цих рішень. У багатьох громадах відсутні інтегровані цифрові системи моніторингу використання ресурсів, реалізації програм тощо. Це ускладнює прийняття обґрунтованих управлінських рішень і знижує рівень довіри громадськості.</p>	<p>Цифрові платформи управління; відкриті дані; публічна звітність; електронна участь громадян</p>

Джерело: сформовано авторами

Запропоновані у табл. 1 напрями модернізації місцевого господарювання є логічно пов'язаними з досягненням цілей сталого розвитку та спрямовані на вирішення проблем функціонування територіальних громад. Їх реалізація забезпечує перехід від фрагментарних рішень до побудови системної моделі сталого розвитку територій, заснованої на ефективному управлінні ресурсами, інституційній спроможності органів місцевого самоврядування та залученні стейкхолдерів.

Також ці напрями узгоджуються з положеннями European Green Deal, який акцентує увагу на необхідності «зеленої» трансформації економіки з урахуванням територіальної специфіки та кліматичних викликів. Водночас реалізація модернізаційних процесів на локальному рівні відповідає принципу place-based development, що передбачає формування політики розвитку з урахуванням унікального соціально-економічного, ресурсного та інституційного потенціалу кожної територіальної громади в межах багаторівневого управління. Тобто модернізація місцевого господарювання кореспондує з підходами European Green Deal та принципом place-based development, який реалізується в системі багаторівневого управління (multi-level governance) і передбачає координацію дій між місцевим, регіональним і національним рівнями влади з метою досягнення цілей сталого розвитку.

Робота за визначеними напрями модернізації місцевого господарювання в контексті досягнення цілей сталого розвитку вимагає активної участі ОМС, які виконують не лише адміністративно-регуляторну, а й стратегічну, координаційну та мотиваційну функції. Необхідними управлінськими механізмами модернізації місцевого господарювання в контексті досягнення цілей сталого розвитку є: стратегічне та просторове планування, програмно-цільове управління, державно-приватне партнерство, громадський моніторинг, публічна звітність, економічні механізми та ін.

Стратегічне планування є важливим і необхідним інструментом формування орієнтирів розвитку місцевого господарювання на довгострокову перспективу з урахуванням економічних, соціальних та екологічних пріоритетів. Через стратегії розвитку територіальних громад ОМС:

- визначають пріоритети діяльності з урахуванням ресурсного потенціалу територіальних громад та екологічних обмежень;
- інтегрують принципи сталого розвитку, «зеленої» та циркулярної економіки у місцеву економічну політику;
- забезпечують узгодженість між галузевими, просторовими та інфраструктурними рішеннями.

До прикладу, у Стратегії розвитку Збараської територіальної громади Тернопільської області на 2025–2030 рр. [10] зазначено, що «були обрані три головні сфери зосередження зусиль у стратегічному розвитку Збараської ТГ, які мають бути основними пріоритетними напрямиами її розвитку до 2030 року: безпековий простір та створення комфортних умов для проживання в громаді; посилення конкурентних переваг та підвищення інвестиційної привабливості громади; модернізація системи публічного управління розвитком громади. Ці напрями мають бути зорієнтовані на формування потенціалу повоєнного відновлення, відбудови та подальшого економічного зростання територіальної громади, регіону та національної економіки» [10].

Оперативна ціль 1.3 «Забезпечення екологічної безпеки» документу [10] передбачає виконання цілереалізуючого завдання 1.3.1, спрямованого на розвиток циркулярної економіки у Збараській територіальній громаді. Додатковим аргументом на користь постановки такого завдання є інформація наукової праці [5], де наведено результати опитування місцевих жителів та порівняння результатів, отриманих від них відповідей, з відповідями, взятими із [11] «для виявлення стану використання нових екологічних практик жителями Збараської міської територіальної громади, які вказують на поінформованість і обізнаність населення щодо переваг циркулярної економіки» [5] (табл. 2).

Таблиця 2

Результати отриманих відповідей жителів Збараської міської територіальної громади та їх порівняння з відповідями, наведеними у дослідженні [11], %

№ з/п	Пропоноване запитання	Опитані жителі Збараської міської ТГ	Україна	ЄС
1	2	3	4	5
1	Чи зменшили Ви побутове споживання енергії?	79	76	37
2	Чи зменшили Ви побутове споживання води?	41	39	29
3	Чи сортували Ви побутові відходи для утилізації?	33	45	66
4	Чи обирали Ви більш екологічний спосіб пересування (наприклад, велосипед як альтернативу машині)?	25	36	27
5	Чи здійснювали Ви купівлю товарів місцевого виробництва?	51	49	42
6	Чи ремонтували Ви речі замість того, щоб придбати нові?	65	42	32

продовження табл. 2

1	2	3	4	5
7	Чи купували Ви товари (одяг, посуд) з секонд-хенду замість нових?	72	34	21
8	Чи купували Ви продукцію з екомаркуванням?	10	16	22
9	Чи вели Ви діалог з місцевими жителями на екологічну проблематику?	20	24	32
10	Чи звертались Ви до органів влади і органів місцевого самоврядування з екологічних питань?	11	-	-
11	Чи долучались Ви до проведення природоохоронних заходів?	1	3	7

Примітка. Сформовано з використанням методологічного підходу [11]
Джерело: [5]

У науковій роботі [5] резюмовано, що «використання екологічних практик, які вказують на поінформованість і обізнаність населення щодо переваг циркулярної економіки, є вкрай недостатнім. Це вимагає цілеспрямованої інформаційно-комунікаційної роботи органів місцевого самоврядування в екологічних питаннях, інформування населення про переваги циркулярної економіки для місцевого екологічного розвитку, сприяння екологічній самоосвіті і покращенню екологічної культури місцевих жителів» [5].

Просторове планування (генеральні плани, комплексні плани просторового розвитку) функціонально спрямовані на модернізацію місцевого господарювання шляхом раціонального зонування територій, локалізації виробничих, логістичних і рекреаційних об'єктів, мінімізації екологічних конфліктів та запобігання хаотичній забудові. У поєднанні зі стратегічними документами воно створює просторову основу для екологічно орієнтованої економічної трансформації територіальних громад.

Програмно-цільовий підхід дозволяє трансформувати стратегічні цілі розвитку громади у конкретні завдання, заходи та проекти з визначеними ресурсами, строками та відповідальними виконавцями. Через програми і плани ОМС: реалізують заходи з модернізації інфраструктури (комунальної, виробничої, соціальної, екологічної); підтримують і сприяють розвитку малого і середнього бізнесу, зокрема у «зелених» секторах економіки тощо.

До прикладу, «у Тернопільській області затверджено план впорядкування та припинення експлуатації сміттєзвалищ. До 2030 року 22 сміттєзвалища приведуть у відповідність до законодавства, а попереднім розпорядженням було передбачено припинення експлуатації 95 сміттєзвалищ до 1 січня 2025 року. Станом на 10 січня 2025 року закрито 28 звалищ побутових відходів з 95 одиниць у громадах області, включаючи Заліщицьку, Байковецьку, Товстенську та інші. У Бучацькій громаді затверджено програму рекультивзації 14 сміттєзвалищ» [12].

Саме через систему цільових програм і планів органи місцевого самоврядування забезпечуватимуть практичну реалізацію положень Регіонального плану управління відходами Тернопільської області на період до 2033 року, інтегруючи його цілі та заходи у документи місцевого розвитку. Так, з метою ліквідації сміттєзвалищ, приведення земельних ділянок у придатний до використання стан, відновлення природних екосистем планується до 01.01.2027 року вилучити та вивезти накопичені відходи із сміттєзвалищ у Зборівській, Підгаєцькій, Підволочиській, Підгороднянській, Борщівській, Бучацькій, Заліщицькій та багатьох інших територіальних громадах.

Проектне управління, своєю чергою, підвищує ефективність використання бюджетних і залучених коштів, сприяє досягненню вимірюваних результатів та дозволяє інтегрувати принципи результативності, прозорості й підзвітності у процес модернізації місцевого господарювання.

Наприклад, у літературному джерелі «Схвалено Єдиний проектний портфель публічних інвестицій Збараської громади на 2026 рік» [13] вказується, що «за результатами оцінювання до Єдиного проектного портфеля включено три проекти, зокрема: у секторі «Муніципальна інфраструктура та послуги» – два проекти, що передбачають модернізацію інфраструктури централізованого водопостачання та водовідведення, а також підвищення рівня енергоефективності громадських будівель; у секторі «Освіта і наука» – один проект, спрямований на закупівлю сучасного обладнання та засобів навчання в межах реалізації реформи «Нова українська школа»» [13].

«Бережанською міською радою подано заявку та отримано грант від UNDP «Партнерство заради відновлення» для запровадження системи сортування, роздільного збирання та оброблення побутових відходів на території Бережанської міської територіальної громади. Грантова програма впроваджується в межах проекту «Посилене партнерство для сталого відновлення» (EPSR). Даний пункт оброблення планується для збору побутових відходів з Бережанської, Саранчуківської, Нараївської, Підгаєцької та Козівської територіальних громад» [14].

Економічні інструменти є важливим механізмом мотиваційного впливу ОМС на поведінку суб'єктів господарювання. Через регулювання місцевих податків і зборів органи місцевого самоврядування можуть: стимулювати інвестиційну активність у пріоритетних для громади видах

діяльності; підтримувати підприємства, що впроваджують енергоефективні, ресурсозберігаючі та екологічно безпечні технології; створювати фінансові передумови для розвитку «зеленого» підприємництва.

Екологічні стимули (податкові пільги, компенсації, співфінансування екопроектів) сприяють зменшенню негативного впливу господарської діяльності на довкілля та формують економічну зацікавленість бізнесу у переході до сталих моделей виробництва і споживання.

Приміром, шляхом регулювання місцевих податків і зборів органи місцевого самоврядування Тернопільської області:

- стимулюють інвестиційну активність у пріоритетних для громад видах діяльності, надаючи пільги зі сплати земельного податку або орендної плати для підприємств, що реалізують інвестиційні проекти у сфері переробної промисловості, агропереробки, відновлюваної енергетики та управління відходами (наприклад, у громадах Чортківського та Тернопільського районів);

- підтримують підприємства, які впроваджують енергоефективні та ресурсозберігаючі технології, зокрема через програми часткової компенсації вартості енергоефективного обладнання для комунальних і приватних об'єктів, модернізацію систем тепlopостачання, встановлення сонячних електростанцій на об'єктах комунальної інфраструктури в громадах Тернопільського району;

- створюють фінансові передумови для розвитку «зеленого» підприємництва, підтримуючи малі та середні підприємства, що працюють у сфері сортування, переробки вторинної сировини, компостування органічних відходів і виробництва альтернативних видів палива з агровідходів, зокрема в громадах Чортківського кластеру.

Державно-приватне партнерство виступає інструментом залучення приватного капіталу, управлінських компетенцій та інновацій у процес модернізації місцевого господарювання. Через механізми ДПП органи місцевого самоврядування: реалізують капіталомісткі інфраструктурні та екологічні проекти без надмірного навантаження на місцеві бюджети; розподіляють ризики між публічним і приватним секторами; підвищують якість надання публічних і комунальних послуг.

Так, наприклад, за інформацією [15] «в рамках найбільшої міжнародної виставки з питань відбудови України ReBuild Ukraine, UkraineInvest та голландсько-португальська компанія у сфері зеленої енергетики Madoqua Renewables Holding Limited домовились про інвестиційний супровід й аналітичну підтримку нового проекту в Україні на загальну суму 900 млн євро. Компанія має намір побудувати завод з переробки відходів у Тернополі. Йдеться про завод з виробництва екологічно чистого «зеленого палива» (метанолу) з відходів виробництва цукру з використанням стічних вод. Проект передбачає створення 500+ прямих робочих та 2500+ непрямих робочих місць. Madoqua Renewables Holding Limited планує інвестувати до 40 млн євро на стадії розробки проекту, із здійсненням 300/400 млн євро капітальних інвестицій та загальною сумою інвестицій 800/900 млн євро» [15]. Це приклад інфраструктурного ДПП-подібного проекту, спрямованого на комплексну модернізацію системи управління відходами та розвиток «зеленої» економіки на місцевому рівні, що поєднує інтереси органів місцевого самоврядування, держави та приватного інвестора.

Проект має чітко виражений публічний ефект, оскільки: сприяє вирішенню проблем утилізації промислових та органічних відходів (зокрема відходів цукрового виробництва); забезпечує впровадження інноваційних екологічно безпечних технологій виробництва «зеленого» палива (метанолу); формує нові робочі місця та стимулює економічний розвиток громади; зменшує екологічне навантаження на довкілля та відповідає принципам циркулярної економіки. Таким чином, зазначений проект можна розглядати як перспективну модель державно-приватного партнерства інфраструктурного типу, у якій органи місцевого самоврядування виступають ініціаторами сталого розвитку території, а приватний інвестор є джерелом фінансових і технологічних ресурсів.

Грантові механізми (державні, міжнародні, донорські програми) доповнюють систему фінансування модернізаційних процесів, дозволяючи громадам впроваджувати інноваційні рішення, експериментальні проекти та пілотні моделі сталого розвитку.

Система громадського моніторингу та оцінювання є завершальним, але водночас наскрізним механізмом управління модернізацією місцевого господарювання. Вона забезпечує: регулярне відстеження досягнення стратегічних і програмних цілей; оцінювання соціально-економічних та екологічних ефектів реалізованих заходів; своєчасне коригування управлінських рішень і реалізацію необхідних рішень.

Наприклад, на офіційному сайті Білецької сільської територіальної громади [16] є інформація про проведення «анонімного опитування серед населення області з метою розробки обґрунтованих прогнозів стану та динаміки злочинності у повоєнний період» і вказується, що «з метою розробки обґрунтованих прогнозів стану та динаміки злочинності у повоєнний період, а також визначення ефективних напрямів запобігання кримінальним правопорушенням виникла потреба, провести анкетування» [16]. Наведений приклад свідчить, що залучення громадськості до моніторингу й оцінювання через інструменти зворотного зв'язку підвищує обґрунтованість управлінських рішень ОМС та сприяє адаптивній модернізації місцевого господарювання в контексті сталого розвитку.

Публічна звітність та відкритість даних підвищують довіру громадян і бізнесу до діяльності ОМС, сприяють формуванню партнерських відносин зі стейкхолдерами та забезпечують демократичний контроль за процесами місцевого розвитку.

Сукупність управлінських механізмів та інструментів, що застосовуються органами місцевого самоврядування, і повинні постійно вдосконалюватися формує цілісну систему впливу на модернізацію місцевого господарювання. Її ефективність визначається здатністю ОМС поєднувати стратегічне бачення з інструментальною реалізацією, економічні стимули з екологічними обмеженнями, а управлінську автономію з принципами сталого розвитку та партнерської взаємодії.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, результати проведеного дослідження дають підстави констатувати, що модернізація місцевого господарювання в контексті сталого розвитку є системним і багатовимірним процесом, успішна реалізація якого безпосередньо залежить від інституційної спроможності органів місцевого самоврядування, якості управлінських рішень та ефективності застосовуваних механізмів і інструментів впливу. Саме на локальному рівні відбувається інтеграція економічних, соціальних та екологічних пріоритетів у практику територіального розвитку, що зумовлює визначальну роль ОМС у формуванні сталих моделей місцевого господарювання.

У статті обґрунтовано, що поєднання стратегічного і просторового планування, програмно-цільового та проєктного управління, економічних і екологічних стимулів, механізмів державно-приватного партнерства, грантової підтримки, громадського моніторингу та публічної звітності формує цілісну систему управління модернізаційними процесами на місцевому рівні. Практика територіальних громад Тернопільської області підтверджує, що застосування зазначених інструментів дозволяє переходити від фрагментарних заходів до комплексних рішень, спрямованих на оновлення інфраструктури, розвиток «зеленої» економіки, впровадження циркулярних моделей управління ресурсами та підвищення якості життя населення.

Водночас, реалізація модернізаційних процесів у місцевому господарюванні супроводжується низкою обмежень, пов'язаних з нестачею фінансових ресурсів, кадровими дисбалансами, інституційною фрагментацією та недостатнім рівнем залучення громадськості і бізнесу. Це зумовлює необхідність подальшого вдосконалення управлінських механізмів та пошуку інноваційних підходів до забезпечення сталого розвитку територіальних громад.

У контексті даного дослідження перспективними напрямами подальших теоретико-практичних розвідок, які сприятимуть модернізації місцевого господарювання в контексті сталого розвитку за активної участі органів місцевого самоврядування, є такі:

- розроблення методик оцінювання інституційної спроможності ОМС у сфері модернізації місцевого господарювання;
- удосконалення механізмів громадського моніторингу і цифрових інструментів управління місцевим господарством;
- аналіз кращих практик інтеграції цілей сталого розвитку у стратегії розвитку територіальних громад.

Реалізація зазначених напрямів дозволить поглибити теоретичні засади та посилити прикладний потенціал досліджень у сфері модернізації місцевого господарювання, а також сприятиме підвищенню ефективності діяльності органів місцевого самоврядування в умовах сучасних викликів територіального розвитку.

Література

1. Гарагонич О. В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств : дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право». Київ : ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України», 2020. 466 с.
2. Несторов Г. Г. Обсяг та зміст господарської компетенції органів місцевого самоврядування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 191-197. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/45>.
3. Полякова К. В. Господарська компетенція органів місцевого самоврядування : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право». Київ : Інститут економіко-правових досліджень НАН України, 2019. 205 с.
4. Кравченко І. О. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти забезпечення реалізації цілей сталого розвитку в громадах. *Академічні візії*. 2023. № 20. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/406> (дата звернення: 09.01.2026).
5. Кривокульська Н. М. Модернізація екологічної політики в контексті забезпечення сталого розвитку : дис. ... д-ра екон. наук : спец. 08.00.03 Економіка та управління національним господарством. Тернопіль, 2025. 427 с.
6. Швидюк С. Роль місцевого самоврядування в підвищенні стійкості громад України в умовах війни. *ЕС – східне партнерство в умовах геополітичних змін і безпекових викликів: можливості та нові формати співпраці* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернівці, 6-7 червня 2024 р.). Київ : Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції, 2024.

- C. 160-168. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11105/s.shvydiuk.2024.rol.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 09.01.2026).
7. Місцеве самоврядування як чинник стійкості тилу : аналіт. доп. / В. Г. Потапенко, В. О. Баранник, Н. В. Бахур та ін. ; за ред. В. Г. Потапенка. Київ : НІСД, 2023. 54 с. DOI: 10.53679/NISS-analytrep.2023.02.
8. Концепція модернізації господарського законодавства України. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2025/Koncept_modern_gosp_zak_va_Ukraine.pdf (дата звернення: 10.01.2026).
9. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР (редакція від 31.10.2025 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 11.01.2026).
10. Стратегія розвитку Збараської територіальної громади Тернопільської області на 2025–2030 рр. *Збараська міська рада*. 2024. URL: https://www.zbarazh-rada.gov.ua/wp-content/uploads/2024/12/Proekt_rishennya_36ses_VIIIskl_11_d1.pdf (дата звернення: 12.01.2026).
11. Як війна змінює українців: опитування думки громадян про війну, довкілля, повоєнну відбудову та вступ до ЄС. Аналітична записка. *Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»*. 2023. URL: <https://www.rac.org.ua/uploads/content/674/files/how-the-war-changed-ukrainiansfinalua.pdf> (дата звернення: 12.01.2026).
12. У Тернопільській ОВА відбувся брифінг щодо припинення експлуатації місць розміщення відходів в регіоні. *Тернопільська обласна військова адміністрація*. 2025. URL: <https://oda.te.gov.ua/news/u-ternopilskii-ova-vidbuvsia-bryfinh-shchodo-prypynennia-ekspluatatsii-mists-rozmishchennia-vidkhodiv-v-rehioni> (дата звернення: 13.01.2026).
13. Схвалено Єдиний проектний портфель публічних інвестицій Збараської громади на 2026 рік. *Збараська міська рада*. 2025. URL: <https://surli.cc/gmlrrd> (дата звернення: 13.01.2026).
14. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Тернопільській області у 2024 році. *Тернопільська обласна військова адміністрація*. 2025. URL: <https://surli.li/odhost> (дата звернення: 13.01.2026).
15. Madoqua Renewables має наміри інвестувати 900 млн євро і побудувати завод з переробки відходів у Тернополі. *InVenture*. 2023. URL: <https://inventure.com.ua/uk/news/ukraine/madoqua-renewables-maye-namiri-investuvati-900-mln-yevro-i-pobuduvati-zavod-z-pererobki-vidhodiv-u-ternopoli> (дата звернення: 14.01.2026).
16. Анонімне опитування серед населення області з метою розробки обґрунтованих прогнозів стану та динаміки злочинності у повоєнний період. *Білецька сільська територіальна громада*. 2025. URL: <https://bilecka-gromada.gov.ua/news/1757507058/> (дата звернення: 14.01.2026).

References

1. Harahonych, O.V. (2020), "Economic legal personality of joint-stock companies", Diss. Dr. Sc. (Law), 12.00.04, DU "Instytut ekonomiko-pravovykh doslidzhen imeni V.K. Mamutova NAN Ukrainy", Kyiv, Ukraine, 466 p.
2. Nestorov, H.H. (2023), "Scope and content of economic competence of local self-government bodies", *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, no. 10, pp. 191-197, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/45>.
3. Poliakova, K.V. (2019), "Economic competence of local self-government bodies", Diss. Cand. Sc. (Law), 12.00.04, Instytut ekonomiko-pravovykh doslidzhen NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine, 205 p.
4. Kravchenko, I.O. (2023), "Local self-government bodies as subjects of ensuring the implementation of sustainable development goals in communities", *Akademichni vizii*, no. 20, available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/406> (access date January 09, 2026).
5. Kryvokulska, N.M. (2025), "Modernization of environmental policy in the context of ensuring sustainable development", Diss. Dr. Sc. (Econ.), 08.00.03, Ternopil, Ukraine, 427 p.
6. Shvydiuk, S. (2024), "The role of local self-government in strengthening the resilience of Ukrainian communities in wartime", *YeS-skhidne partnerstvo v umovakh heopolitychnykh zmin i bezpekovykh vyklykiv: mozhlyvosti ta novi formaty spivpratsi : zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii [EU Eastern Partnership in the context of geopolitical changes and security challenges: opportunities and new formats of cooperation : Proceedings of the International scientific and practical conference]* (Chernivtsi, 6–7 June 2024), *Ukrainska Asotsiatsiia Vykkladachiv i Doslidnykiv Yevropeiskoi Intehratsii*, Kyiv, Ukraine, pp. 160-168, available at: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11105/s.shvydiuk.2024.rol.pdf> (access date January 09, 2026).
7. Potapenko, V.H. (Ed.), Barannyk, V.O., Bakhur, N.V. et al. (2023), *Mistseve samovriaduvannia yak chynnyk stiikosti tylu : analit.dop.* [Local self-government as a factor of rear resilience : analytical report], NISD, Kyiv, Ukraine, 54 p., DOI: 10.53679/NISS-analytrep.2023.02.

8. "Concept of modernization of economic legislation of Ukraine" (2025), available at: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2025/Koncept_modern_gosp_zak_va_Ukraine.pdf (access date January 10, 2026).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (1997), Law of Ukraine "On Local Self-Government" dated 21.05.1997 no. 280/97-VR, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-vr#Text> (access date January 11, 2026).

10. Zbarazh City Council (2024), "Development Strategy of the Zbarazh territorial community of Ternopil region for 2025-2030", available at: https://www.zbarazh-rada.gov.ua/wp-content/uploads/2024/12/Proekt_rishennya_36ses_VIllskl_11_d1.pdf (access date January 12, 2026).

11. Resource and Analytical Center "Society and Environment" (2023), "How war changes Ukrainians: a survey of citizens' opinions on war, environment, post-war reconstruction and EU accession. Analytical report", available at: <https://www.rac.org.ua/uploads/content/674/files/how-the-war-changed-ukrainiansfinalua.pdf> (access date January 12, 2026).

12. Ternopil Regional State Administration (2026), "A briefing was held in the Ternopil Regional State Administration on the termination of the operation of waste disposal sites in the region", available at: <https://oda.te.gov.ua/news/u-ternopilskii-ova-vidbuvsia-bryfinh-shchodo-prypynennia-ekspluatatsii-mists-rozmishchennia-vidkhodiv-v-rehioni> (access date January 13, 2026).

13. Zbarazh City Council (2025), "The Unified Project Portfolio of Public Investments of the Zbarazh Community for 2026 was approved", available at: <https://surli.cc/gmlrrd> (access date January 13, 2026).

14. Ternopil Regional State Administration (2025), "Regional report on the state of the environment in Ternopil region in 2024", available at: <https://surli.li/odhost> (access date January 13, 2026).

15. InVenture (2023), "Madoqua Renewables plans to invest EUR 900 million in a waste processing plant in Ternopil", available at: <https://inventure.com.ua/uk/news/ukraine/madoqua-renewables-maye-namiri-investuvati-900-mln-yevro-i-pobuduvati-zavod-z-pererobki-vidhodiv-u-ternopoli> (access date January 14, 2026).

16. Biletska rural territorial community (2025), "Anonymous survey among the population of the region to develop substantiated forecasts of the state and dynamics of crime in the post-war period", available at: <https://bilecka-gromada.gov.ua/news/1757507058/> (access date January 14, 2026).

Богач Ю.А., Смоляров А.С.,

МОДЕРНІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Мета. Обґрунтування ролі органів місцевого самоврядування у процесі модернізації місцевого господарювання в контексті сталого розвитку та визначення ключових напрямів і механізмів їхнього впливу на розвиток територіальних громад.

Методи дослідження. Дослідження здійснювалося з використанням системного, інституційного та структурно-функціонального підходів, що дало змогу розглядати місцеве господарювання як складну багаторівневу систему та обґрунтувати роль органів місцевого самоврядування у процесах його модернізації в контексті сталого розвитку. У роботі застосовано загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема аналіз і синтез, порівняльний метод, а також контент-аналіз нормативно-правових і стратегічних документів. Узагальнення практики територіальних громад Тернопільської області та аналіз результатів соціологічних досліджень забезпечили комплексність, прикладну спрямованість і достовірність отриманих результатів.

Результати дослідження. Обґрунтовано, що модернізація місцевого господарювання в контексті сталого розвитку є системним процесом, який виходить за межі суто економічного зростання та охоплює інституційні, інфраструктурні, екологічні й управлінські трансформації на місцевому рівні. Доведено, що ефективно поєднання стратегічного і просторового планування, програмно-цільового та проектного управління, економічних і екологічних стимулів, державно-приватного партнерства, грантових механізмів і громадського моніторингу створює передумови для переходу від фрагментарних управлінських рішень до системної моделі сталого розвитку територіальних громад. Практика територіальних громад Тернопільської області підтверджує доцільність застосування таких інструментів у процесі модернізації місцевого господарювання.

Наукова новизна результатів дослідження. Обґрунтовано чітке розмежування понять «модернізація місцевого господарювання» та «місцевий економічний розвиток», що, на відміну від існуючих підходів, дає змогу уникнути методологічної плутанини та підвищити аналітичну чіткість досліджень у сфері територіального розвитку. Удосконалено систематизацію основних напрямів модернізації місцевого господарювання відповідно до цілей сталого розвитку, що дозволяє комплексно узгодити стратегічні орієнтири розвитку територіальних громад із глобальними пріоритетами сталого розвитку. Набуло подальшого розвитку обґрунтування ролі органів місцевого самоврядування як ключових суб'єктів реалізації модернізаційних процесів, що сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень на місцевому рівні. Розроблено авторську аналітичну таблицю, яка інтегрує напрями модернізації, відповідні ЦСР, ключові проблеми територіальних громад і

релевантні управлінські інструменти органів місцевого самоврядування, що дає змогу забезпечити практичну орієнтованість і прикладний характер дослідження.

Практична значущість результатів дослідження. Результати проведеного дослідження можуть бути використані органами місцевого самоврядування для визначення та реалізації пріоритетних напрямів модернізації місцевого господарювання, а також для вдосконалення управлінських механізмів у контексті сталого розвитку територіальних громад. Зокрема, органи місцевого самоврядування можуть застосовувати отримані напрацювання задля підвищення власної інституційної спроможності, обґрунтування стратегічних рішень та формування ефективної політики місцевого розвитку, орієнтованої на довгострокову соціально-економічну та екологічну стійкість.

Ключові слова: місцеве господарювання, модернізація місцевого господарювання, сталий розвиток, органи місцевого самоврядування, інституційна спроможність, місцевий економічний розвиток, цілі сталого розвитку, циркулярна економіка, державно-приватне партнерство.

Bohach Yu.A., Smoliarov A.S.

MODERNIZATION OF LOCAL ECONOMIC MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: THE ROLE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES

Purpose. The aim of this article is to substantiate the role of local self-government bodies in the process of modernizing the local economy in the context of sustainable development and to identify the key areas and mechanisms through which they influence the development of local communities.

Methodology of research. The study was conducted using systemic, institutional, structural and functional approaches, which made it possible to view the local economy as a complex multilevel system and to substantiate the role of local self-government bodies in the processes of its modernization in the context of sustainable development. The study employed general scientific and specialized methods, including analysis and synthesis, the comparative method, as well as content analysis of regulatory, legal and strategic documents. A synthesis of the practices of territorial communities in the Ternopil region and an analysis of sociological research results ensured the comprehensiveness, applied orientation and reliability of the findings.

Findings. It is substantiated that the modernization of local economic management in the context of sustainable development is a systemic process that goes beyond purely economic growth and encompasses institutional, infrastructural, environmental and managerial transformations at the local level. It has been demonstrated that the effective combination of strategic and spatial planning, program-targeted and project management, economic and environmental incentives, public and private partnerships, grant mechanisms and public monitoring creates the conditions for a transition from fragmented management decisions to a systemic model of sustainable development for territorial communities. The practice of territorial communities in the Ternopil region confirms the feasibility of applying such tools in the process of modernizing the local economy.

Originality. A clear distinction has been established between the concepts of “modernization of the local economy” and “local economic development,” which, unlike existing approaches, helps to avoid methodological confusion and enhances the analytical clarity of research in the field of territorial development. The systematization of the main directions of local economic modernization in accordance with sustainable development goals has been improved, allowing for a comprehensive alignment of the strategic development priorities of territorial communities with global sustainable development priorities. The rationale for the role of local self-government bodies as key actors in modernization processes has been further developed, contributing to the increased effectiveness of management decisions at the local level. An original analytical table has been developed that integrates modernization directions, corresponding SDGs, key challenges of territorial communities, and relevant management tools of local self-government bodies, ensuring the practical orientation and applied nature of the research.

Practical value. The results of this conducted study can be used by local governments to identify and implement priority areas for modernizing the local economy, as well as to improve governance mechanisms in the context of sustainable development of local communities. In particular, local governments can apply the findings to enhance their institutional capacity, substantiate the strategic decisions, and formulate effective local development policies focused on long-term socioeconomic and environmental sustainability.

Key words: Local economy; modernization of the local economy; sustainable development; local self-government bodies; institutional capacity; local economic development; sustainable development goals; circular economy; public and private partnership.

Дата надходження рукопису: 18.02.2026

Дата прийняття рукопису до друку: 23.03.2026

Дата публікації: 31.03.2026